

فلسفه ملاصدرا در ادامه فلسفه سهروردی است/ حکمت متعالیه مثل فلسفه اشراق ترکیبی است

یک استاد بازنشسته فلسفه و عرفان اسلامی دانشگاه علامه طباطبائی گفت: نمی توان گفت حکمت متعالیه مثل فلسفه اشراق، 90 درصد مشائی و ده درصد عرفانی است، بلکه تنها نیمی از فلسفه ملاصدرا، مشائی است.

یک استاد بازنشسته فلسفه و عرفان اسلامی دانشگاه علامه طباطبائی گفت: نمی توان گفت حکمت متعالیه مثل فلسفه اشراق، 90 درصد مشائی و ده درصد عرفانی است، بلکه تنها نیمی از فلسفه ملاصدرا، مشائی است. دکتر سید یحیی یثربی درباره مبانی فلسفه اشراق به خبرنگار مهر گفت: فلسفه اشراق ترکیبی از فلسفه مشاء و عرفان است. مبنای مشائی آن عقل، استدلال و برهان و مبنای اشراقی آن، سلوک است. فلسفه اشراق بیان برخی مسائل استدلالی از جمله مباحث هستی شناسی است که در این مبحث با مشائیون مشترک است.

وی درباره حکمت متعالیه این توضیح را آورد: حکمت متعالیه راهی برای دستیابی به عرفان نیز تلقی می شود. عرفا، عرفان را حکمت متعالیه می نامیدند، این موضوع در آثار یکی از شارحان معروف ابن عربی، به روشنی قابل درک است به خصوص اینکه این شارح در یکی از آثار خود، جمله ای با این مضمون می آورد که حکمت ما متعالیه است.

این نویسنده و محقق درباره وجه تفاوت فلسفه اشراق و حکمت متعالیه گفت: حکمت ملاصدرا مثل سهروردی ترکیبی است نمی توان گفت حکمت متعالیه مثل فلسفه اشراق، 90 درصد مشائی و ده درصد عرفانی است، بلکه تنها 50 درصد از فلسفه ملاصدرا، مشائی است مثل مسئله آفرینش جهان، اما مباحثی مانند وحدت وجود، کاملاً عرفانی است.

این محقق و پژوهشگر ادامه داد: حکمت متعالیه ترکیبی است از فلسفه مشائی و عرفان، با این حال سعی ملاصدرا بر آن بوده تا عرفان را به صورت حرف های فلسفی درآورد و این خود خالی از اشکال نیست چراکه شهود عرفانی قابل انتقال به دیگران نیست.

یثربی خاطرنشان کرد: فلسفه ملاصدرا در ادامه فلسفه سهروردی است، ولی حکمت متعالیه در مقابل فلسفه اشراق از حکمت مشائی کمتری برخوردار است. به عنوان مثال درباره حرکت جوهری که موضوعی مشائی است، بحث می کند با این شرح که در مقدمه آن وحدت وجود را قرار می دهد و این تفکر، کاملاً اشتباه است.